

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

0 samoizobrazbi.

(Na ustanovnem shodu akademičnega ferijalnega društva za Primorsko „Adrija“ predaval Josip Ferfolja.)
(Dalje.)

Da se umemo svetovno naziranje, katerega smo sprejeli z odgojo, pomenja le toliko, da smo je vsprejemali brez lastne kritike, oziroma, da nismo, sprejemši je, dalje razmišljali o njem — da verujemo v to ali ono le zato, ker nam ta ali oni tako pravi, z eno besedo: da verujemo slepo, a ne mislimo z lastno glavo.

Postavljeni smo sedaj pred alternativo: ali se odločimo za samostojno, osebno in kritično svetovno naziranje, ali pa za nesamostojno, slepo, tradicijsko svetovno naziranje. — Prvo se odlikuje po aktivnosti, kritičnosti, znaka drugega pa sta pasivnost in dogmatičnost.

Bodi to ali ono: svetovno naziranje mora biti popolno, t.j. mora govoriti k razumu in k srcu, mora se skladati iz znanosti in vere (v najširšem pomenu besede), kajti vsako svetovno naziranje — govori ruski historik-filozof Kareev — se sklada z idejo o tem, kar je, in idejo o tem, kar ima biti: to, kar je, je predmet vede in znanstvenega raziskovanja; in to, kar ima biti, je predmet vere, religije in tvorbe ideolog. Svetovno naziranje, iz katerega je odstranjen vsak pojem o tem, kar ima biti, kar se more nazivati dobro in krasno, pravno in pravično, kaj verovati, v kaj upati, kaj ljubiti, čemu se truditi, zakaj živeti, v imenu česa delati: tako svetovno naziranje ogromne večine ljudi ne more zadovoljiti.

Značilne poteze vsakega pravega, t.j. osebnega, kritičnega svetovnega naziranja, za katero smo se kakor misleči ljudje gotovo odločili in katero edino hočemo odslej imeti na misli, so: celotnost, t.j.: obsejati mora ves svet, vse stroke duha in življenja, prirode in človeka; popolnost t.j.: vsaka stroka in vsako vprašanje se ima premotriti od vseh strani, vsak pro in contra uvažiti; slednjič s o g l a s j e t.j.: vse naše misli se morajo harmonično vezati, med njimi ne sme biti nobene disharmonije. To je ideal svetovnega naziranja, za katerim se mora obrniti vse naše hrepenenje, vse naše strem-

ljenje. A če nečemo obtičati na pol poti v tem svojem stremljenju, varovati se nam je kar najskrbnejše treh hib v mišljenju. Te so: strahopetnost, dogmatizem in lenoba.

Prva nam ne more dati nikake garancije za trdnost našega prepričanja, če smo je s strahopetno skrbnostjo obdali s kitajskim zidovjem in se že od daleč izogibamo vsakemu drugemu naziranju.

Dogmatizem v mišljenju ima za posledico enostranost in nestrpaost nasproti vsem drugačnim mislim. S takim dogmatizmom se žalostno odlikujejo vsa tradicijska svetovna naziranja. Nič manje nevarna za samostojno svetovno naziranje je tretja hiba v mišljenju — lenoba. Ta nas tako rada zavaja, da se zadovoljujemo s tem, kar nam priporočajo naši prijatelji, da zaupavamo preveč svoji okolici in ljudem, pred katerimi imamo morda velik respekt, da — s kratka — obtičujemo v obdajajoči nas plitvi rutini.

Videli smo torej, da je namen in cilj naše splošne izobrazbe: samostojno svetovno naziranje in povedati smo si tudi, kakšno ima to biti in kakšno ne! Zdaj pa moramo poseči v jedro samo, povedati si moramo: kaj naj prav za prav obsega to svetovno naziranje? Natančno določiti njegov obseg za vsakega človeka absolutno ni mogoče. — Vsakdo se bo od drugega razlikoval v tem ali onem, ali vseeno se da postaviti nekaj splošnih potoz, ki morajo spremljati modernega človeka, stremčega po samostojnem svetovnem naziranju. (Pride še.)

Povodom zagrebških izgrediv.

(Iz hrvatskih krogov.)

Ob zaključku VI. stoletja so krenili »Chrobati« iz svoje dotedanje domovine na severu — iz Bele ali Vele Hrvatske — proti jugu Evrope, kamor jih je pozval iztočno-rimski cesar Heraklijs (610—641) na pomoč proti divjim Avarom, katere so oni že prej premagali v svoji pradomovini.

Po dolgi borbi so Hrvatje deloma uničili Avere, deloma si jih podložili, in to v dvostroki narodni vojni, ki so jo vodili najprej v Dalmaciji, a zatem v Iliriku in v

Panoniji. Na ta način so osvobodili vztočno krščanstvo od najstrastnejega sovražnika njegovega in napadaleca.

Uničenje Avarov je toliko povzdignilo politično-narodni ugled Hrvatov, da so za tem ustvarjali na znotraj in na zunaj močno krščansko državo od Jadranskega morja pa tja do Dunava. Obrambena sila te države je bila vojska od 100.000 pešcev, 60.000 konjnikov in ogromna mornarica, od 80 velikih in 100 manjih brodov, a prebivalci njeni so se mogli z vspehom lotiti poljedelstva, trgovine in brodarstva (»Chrobatia exhibit equitum sexaginta, peditum centum milia; et segenas [velike vojne ladije] cetuaginta, conduras [manje vojne ladije] centum . . .«). Navigisti Chrobati, qui mercatus frequentant, ad empiria proficiscuntur, oppidum circumeuntes Paganiam et sinum Dalmatiae Venetias usque.)

Tako piše o Hrvatih rimsko-iztočni cesar Konstantin Porfirogenet (912—959) v svojem delu »De administratione imperii«. A to delo je, ker napisano leta 956, najvažnejši vir za zgodovino na Balkanu.

Sedaj hočemo še pripomniti nekoliko besed o hrvatskem kralju Petru I. Krešimiru (1058—1080). O njem pravi Nemeš Büdinger: »Obnovitelj moči kraljestva, kralj Peter Krešimir je bil . . . v prvi vrsti kralj Hrvatov. Ko je on zbiral svoj dvor, vidimo ga obkroženega od njegovih hrvatskih velikašev, županov . . ., najodličnejši med njimi so nosili naslov bana . . . V kraljevem spremstvu dohajajo . . . dvorski častniki, komornik in dvorski knez, majordom ali dvorski ded in natočej, dvorski sodnik in kancelar; osobito na ugledu je kraljevi ščitonoša.«

Smičiklas (predsednik jugoslovanske akademije umetnosti in znanosti) v svoji »Povjesti hrvatske« pridodaje: »Peter Krešimir je v svoji notranji politiki čisto hrvatski kralj, brez vsake tuje primesi. Naj se samo ogleda dolga vrsta njegovih dvorjanikov in banov, vsa imena so čisto hrvatska; a da se je na njegovem dvoru samo hrvatski govorilo, pričajo dvorske časti, kakor: djed hrvatski, vinotok, peharnik, ščitonoša itd.«

Hočete li, da vam še citiram? Citati so dolgočasni . . . A to, kar sem navel, je itak že zadosten odgovor onim, ki kriče, da . . . Hrvatov ni, in onim, ki sodijo o Hrvatih,

kratko. Melita s svojo hladnostjo in aristokratsko nadutostjo mu ni mogla napraviti prijetnega časa, kakor se ga je nadejal preživeti pri sinu. Njegovo izkušeno oko je dobro opazilo, da v zakonu njegovega sina in sinahe ni ničesar, kar bi moglo osrečiti človeka. On je bil na svojem mestu, on da! On je ljubil svojo ženo, bil je obziren in nežen z njo; bil je delaven in pošten, da je zaslužil spoštovanje vsakogar. Ali ona! Ona je mislila samo na-se, a za moža ni čutila niti iskrene nagnjenosti. Vse to je starec dobro opazil in zato je pomiloval svojega sina. No, pred njim ni omenil o tem niti besedice. To bi ga napravilo lahko še bolj nesrečnega, nego je bil v resnici. Da ne bi moral gledati več časa te zaslusne slike rodbinskega življenja, je starec odpotoval iz Orlovea takoj naslednji dan po krstu.

Ko ga je Slavomir pred odhodom vprašal, zakaj tako naglo odhaja, mu je odgovoril starec s prirojeno mu odkritosrčnostjo:

»Kaj naj delam tukaj? Vnuka sem videl in sem se ga naveselil, a sedaj grem. Ne dovoljuje mi srce, da bi še gledal nezadovoljstvo svojega sina. Branimir ni zaslužil te usode, ali to se ne da več popraviti. Ona, žena, moja sinaha, nima srca. Lahko jej svobodno povesta, kako sodim o njej.«

In ona sta povedala to Meliti še isti dan, ko so bili oni trije na samem. Tudi Slavomir in Alica sta predložila Meliti, da mora

da-si niso nikdar prečitali ni najmanj knjige o njihovi prošlosti.

A Srbi? Za kralja hrvatskega Tomislava (900—930), kateremu je Venecija plačevala davke v ime svobodne plovitbe ob iztočni obali Jadranskega morja, bila je Srbija pod bratskim pokroviteljstvom hrvatskim. V polovici X. stoletja in tekom XI. veka odpale so južne »banovine« in se začele zbirati okolo Zete, današnje Črne Gore, kasneje pa okolo Srbije. Pozneje se je Srbija razvila do »carstva«, ki je propalo vsled nesrečne bitke na Kosovem polju (1389). Od tedaj do osvobodjenja v našem stoletju je Srbija tužno ali častno pod turškim jarmom. O Milanu in Aleksandru ni tu mesta, da bi govorili.

Danes toliko, ali dovolim si, gospod urednik, povrniti se k temu vprašanju. Mnogo važneje je, nego se misli na prvi mah. Morda se, prej ali slej, vendar spametujejo tudi Hrvatje in Srbi, ki sedaj tekmujejo v upropaščanju samih sebe. Madjarom, Nemcem in Italijanom v radostin — smeh!

Hrvat.

Slavnost v Kanalu.

(Zvršetek.)

Veselitea.

Čim je g. dr. R. Gruntar završil svoj krasni, oduševljajoči govor, nadahneni idejalnim rodoljubjem, in pričujoči o zmislu govornika za praktično narodno delovanje, so jela nastopati posamična društva kakor je bilo določeno v programu. Vspored se je vršil nenavadno točno, kar moramo tu posebej pohvaliti. Nastopali so:

Moški zbor »Narodne Čitalnice« v Kanalu; Moški zbor »pevskega in glasbenega društva« iz Gorice; tamburaški zbor »pevskega in tamburaškega društva« Podgora iz Podgore; Moški zbor »pevskega društva« »Vesela« iz Škedenja; Tamburaški zbor »rokočelnega bralnega društva« iz Tolmina; Moški zbor »bralnega in pevskega društva« iz Št. Andreja; Zbora »Čitalnice« in »Sokol« iz Solkana; Mešani zbor »pevskega in glasbenega društva« iz Gorice; ženski zbor »Narodne Čitalnice« v Kanalu s spremljevanjem tamburaškega društva »Kanal« iz Kanala; Sokoli: goriški, — idrijski, — sol-

radi svoje lastne reputacije opustiti način, s katerim je postopala z Branimirom dosedaj.

»Govorilo se je že mnogo nelepega«, jej je pripovedovala Alica, »ko sta bila nad pol leta ločena. On se ni potožil živje duši, niti ni nobenemu zaupal vzroka, zakaj je moral v prognanstvo. Ali stvar se je vendar razširila. Eden je slišal to, drugi ono, dokler se napolnjen ni izvedela resnica. Njena ni nihče obdolževal, ali vse je obsojalo tebe. Mislim da ti vendar ne more biti ljubo, ako svet tako grdo sodi o tebi.«

»Bila sem bolana«, je opomnila Melita.

»Dobro, ali sedaj si zdrava, pa vendar se nasproti Branimiru ne vedeš tako, kakor bi se pristojalo. Njegov oče je takoj opazil, opazila sva tudi midva, a opazila tudi vsakdo drugi, kdor ima oči.«

»Jaz se ne morem kazati drugačno, nego sem«, je rekla Melita.

»O, motiš se, draga moja. Pred poroko, ko si bila še deklica, si se dobro razumela v tem poslu. Spomni se le ur, ki si jih sprovela pri nas in kasneje v Delu-dvoru, ko ga je bilo treba očarati in omamiti. Spomni se samo!«

Melite niso razžalile te besede, s katerimi jo je Alica, pol šaljivo, razorožila; ona se je morala celo nasmehniti svojej nesreči, ker jej je Alica dokazala njeno laž.

(Pride še.)

PODLISTEK

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radl.

Drugi del.

V.

In da bi je ne razdražil, se je Branimir na mestu pokoril njeni zapovedi ter šel iz sobe in Ela za njim, ki je bila poražena radi tolike brutalnosti. Dočim je Branimir na obedu opravičeval pred njo Melitin nastop, je Ela stanovitno obsojela Melitin postopke in ni šla do večerje k njej v sobo. Po obedu je spala nekoliko bolj dolgo, ker je bil mrzel, zimski dan, a potem se je zabavala pri detetu, kjer je našla tudi Branimirja.

»Kje si tako dolgo danes?« jej je rekla Melita, ko je Ela vstopila v njeno sobo, in ne da bi čakala odgovora, jo je vprašala dalje: »Si ga-li videla danes?«

»Koga?«

»Branimirja vendar!«

»Ti nisi zaslužila takega moča!« je rekla Ela odločno in skore jezno, ko je pomislila na ono, kar se je dogodilo.

»Kaj ne, kako je mehek in pokoren?«, je nadaljevala Melita, ki je sledila svojim mislim, ne da bi kaj marsala za Elino opombo.

»Oa te preveč ljubi, a ti ne ceniš nimalo njegove ljubezni.«

»Motiš se, meni je bilo jako mar za njegovo ljubezen. Ona je zame glavica, katero varujem in večam na svoj način.«

»Jaz ne umejem tega tvojega načina.«

»Odbijam in privlačujem po svoji volji. To je moja metoda, s katero ga bom imela vedno v svoji oblasti.«

»Samo da se ne prevariš.«

»Ne boj se! Jaz poznam možke do duše!«

»V tebi je nekaj satanskega, moja draga!«

»Melita sem in — nič drugega!« In začela se je zopet smejeti s satanskim smehom, da je Ela zabeležila na dan srea.

VII.

Minula sta več nego dva meseca, ko so mogli krstiti Branimirjevega prvorojenca. Melita je morala prej popolnoma okrevati in se okrepčati, da bi prisostvovala tej svečani ceremoniji. Mali je dobil na krstu ime svojega deda po očetu, a kumovala sta mu grof Slavomir in Alica, ki sta prišla sedaj drugi krat v Orlovac, kjer sta našla tudi Branimirjevega očeta. Starec se je jako veselil svojega vnuka, morda ravno zato, ker je videl, da je živa slika in podoba svojega očeta, čegar obraz je zopet v mnogem spominjal na deda. Njegovo bivanje v Orlovu je bilo

kanaki ter skupno vsa sodelujoča pevka društva.

To vam je bilo plemenito tekmovanje, ki je blažilo dušo, vnelo sro in podžigalo plamen ljubezni do naše lepe, divne slovanske pesmi. Hvaliti ne moremo nikogar, ker, ako bi hoteli to, hvaliti bi morali vseh. Vendar pa nam bodi dovoljeno — a ne radi tega, da bi hoteli dajati prednost, ampak le v vspodbujanje našim okoličanskim pevskim društvom — poudariti, da je nastop naše »Vesile« vzbujal občno pozornost in da je vse občinstvo izražalo burnimi živio-klici svojo radost na tem, da ima v obiskih brate od sinje Adrije. Sosebno pa se domačini niso mogli prečuditi, da je ta zbor sestavljen iz takih postavnih mož. Od točke do točke je naraščalo navdušenje in razvijanje programa se je razvilo v Veliko pesem, v apoteozo naše lepe pesmi: buditeljice in dramiteljice v časih letargije in mrtvila, tolažiteljice v časih žalosti, vspodbujevalke v časih bojov in oznanjavalke boljše bodočnosti našemu narodu.....!

Svobodna zabava.

Bolje, točneje in popolneje bi bilo povedano: splošno veselje, navdušenje, kakoršnjega še ni videl Kanal. Vsaka gostilna je imela odkazanih po dve, tri ali štiri društva. A ker so gostilne blizu ena drugi, okolo trga, se je vse zlivalo v eno samo veliko slavo. Med društvi se je razvilo tekmovalno pevanje, bodi, da so pevala društva posamično, bodi po dve tri skupaj. Vmes so švigali umetniški ognji in so prasketale rakete. Naša »Vesila« je pevala do pozno v noč in jej je občinstvo — hoteče s tem pokazati svoje bratsko čustvovanje ter manifestirati solidarnost med primorskimi Slovenci — neprestano prirejalo burne ovacije. Kako je bilo na velikanskem plesišču — o tem niti ne govorimo. Ali jedno moramo poudariti v obrambo časti prirediteljev in udeležencev na tem slavu: niso je mogli opaziti niti jedne nesposobnosti. Vse se je vršilo in izvršilo v najlepšem, izbornem redu, pošteno, častno.

Čast kanalskemu ženstvu.

Velik del zasluge na krasno vspelem slavu gre domačemu ženskem odboru in kanalskemu ženstvu sploh. Isto je podarilo trak zastavi, skrbelo je za — odlične Kocijančičeve gomile, preskrbelo šopke za odlične gostov: delalo je sploh za to slavo mnogo večerov pozno v noč, ter pokazalo s tem, kako je dušo in srcem udano slovenski stvari. Čast takemu ženstvu in našlo — obilo posnemovalk!

Pozdravi.

Na slavo so došle nastopne brzojavke: Pazin: Svojoj posestrimi čestita i želi još dugi niz godina uspešnog rada.

Pazinska čitaonica.

Cerkno: Bratsko društvo kliče Slava

Čitalnica Cerkno.

Cerkno: Zaradi lastne veselice zadržani kliče napredni trdnjavi ob Soči gromoviti živio!

Gospodarsko bralno društvo.

Plemelj, predsednik.

Sežana: Radi nenadnega uzroka nam žal ni mogoče se danes veseliti med Vami. V duhu kliče: živel Čitalnica, živel naša pesem, slava Kocijančiču!

Lipa.

Nabrežina: Bodite ponosni na petindesetletnico narodne čitalnice, kajti enak slučaj je v Sloveniji bolj edini kot redek, častita in raduje se z Vami socialno-demokratski soti... zčan (nečistljivo.)

Solkan: Krepko pomlajeno življenje voščimo. Da se vidimo pri štiridesetletnici sestric solkanske. Živeli slavitelji.

Domaostali.

Benetke: Živela Čitalnica kanalska, rasti in cvetati mnoga leta!

Profesor Šantl.

Villa Vicentina: V dubu sem z Vami, vrli rojaki, gromoviti živio klic!

France.

Ljubljana: Osebo zadržan radujem se z Vami na doseganjih vspehah. Pogumno naprej do narodnega cilja!

Doktor Treo.

Ornič: K imenitni spominski slavnosti čestitamo najiskrenejše ter kliče: živel kanalski rodoljubi!

Bralno društvo Selo.

Naprošeni smo zabeležiti, da sti bili po odposlanstvih zastopana tudi goriška Čitalnica in akademično ferijalno društvo »Adrija« iz Gorice. Nekoliko, po našem mnenju, potrebnih pripomb oziroma na to slavo si pridru-

jemo za pozneje. Za danes pa zaključujemo z iskreno čestitko kanalski Čitalnici in vsem prirediteljem tega slava na krasnem doseženem vspehu ter z željo, da bi to slavo pomenjalo konec mrtvila in začetek življenja in gibanja v lepi kanalski dolini!

Politični pregled.

V Trstu, 15. septembra 1902.

Praska »Politik« je praznovala v nedeljo dne 14. septembra štiridesetletnico svojega obstanka. Prva številka tega lista je bila namreč izšla dne 14. septembra 1862. Iz skromnih začetkov se je ta list razvil v ugledno glasilo, napredoval je v isti meri, kakor je rasel in se jačil češki narod sam. Da je moral tudi ta list v dobi nemško liberalne, takozvane »ustavovrne« ere — v kateri pa se je vsaka ustavna svoboda faktično in brutalno odrekala vsem nemškimi narodom — prebiti in pretrpeti mnogo preganjanja, se umeje ob sebi. Saj so se takrat češki uredniki kar po vrsti postavljali pred delegirano nemško porotno sodišča, zbok česar so ti mučeniki polnili ječe.

Mi se ne strinjamo v vsem in vsikdar s tem staročeškim glasilom, ali v čast mu moramo zabeležiti, da je vsikdar propagiral idejo vzajemnosti med narodom češkim in slovenskim in da je imel vsikdar toplo besedo za potrebe nas Slovencev.

V tem imenu čestitamo iz srea praški tovarišci.

Grof Eulenburg, nemški poslanik na Dunaju odstopi, oziroma se ne povrne več na Dunaj. Berolinski zaupnik praska »Politike« zatrja, da je izvedel to iz diplomatskih virov. Vzrok temu da je dvojen: grof Eulenburg je bolan in ob enem da je padel v nemilost pri cesarju Viljemu. Grof Eulenburg da je Viljemu še premalo oster, še premalo — nemški! Če pomislimo, da je isti grof Eulenburg tiral svojo drznost tako daleč, da se je utikal celó v notranje politično življenje naše in da je ob vsaki priliki pritiskal na našo vladno nemškim strankam in nemški propagandi v prilog, in če pomislimo, da v Berolinu vse to še ne zadošča: mislimo, da bi jih moral na Dunaju odstop Eulenburga dovesti k zavesti, da stojimo ob nevarnem propadu — berolinskih ciljev.

Izlasti to da zamerijo grofu Eulenburgu, ker ni znal tudi v Ogrsko zanesti vsenemške propagande.

Na Balkanu. Turška vlada, ki ni hotela podeliti »eksekvatur« a novoimenovanemu ruskemu konzulu v Mitrovici, se je hitro udala, ko je dobila od ruskega poslanika v Carigradu diplomatsko noto, zahtevajočo kategorično, da se izda eksekvatur tekoni tolikih dni. Turčija je bržkone sprevidela, da je vendar bolje zameriti se fanatičnim Albancem, ki niso hoteli imeti ruskega konzula v Mitrovici, nego da se zameri mogočni Rusiji. Stvar pa s tem vendar še ni končana. Vprašanje je, da li bo turška vlada nasproti mohamedanskim Albancem mogla braniti osebno varnost ruskega konzula? Ako turška policija in turško vojaštvo ne bosta mogla vzdrževati miru, prisiljena bo Rusija, da odpošlje v Mitrovico svoje vojske v obrambo svojega konzula. To pa bi moglo povzročiti neprerazljive posledice. Stvar pa ima še mnogo resnejše lice, ako je resnična vest, da so uporni Albanci od agentov neke velevalsti naščuvani proti ruskemu konzulu!

Vsled zadnjih nasilstev, ki so jih zakrivali Albanci v stari Srbiji, zapriče so interresirane države — med temi tudi Srbija — diplomatsko akcijsko, ki teži za tem, da prisili Turčijo, da izvede v stari Srbiji one reforme, ki so določene v Berolinski pogodbi in one, katere je turška vlada pozneje obljubila. Vlasti so predložile Porti konkretne predloge in zahtevajo razoroženje Albancev; ali pa, če to ni mogoče, da bo tudi srbskemu prebivalstvu dovoljeno nositi orožje. Nadalje se v tej noti zahteva pomnožitev garajizij v tej pokrajini in uvedenje, administrativnih in justičnih reform, v kateri namen naj se tudi vsi dosedanjí nezmožni, neenergični in pristanski uradniki nadomeste z boljšimi. Slednjič zahtevajo vlasti, naj se brez odloga izvede ureditev agrarnih razmer, ker kmetje so sedaj popolnoma na milost in nemilost izročeni posestnikom in uradnikom fiskusa.

Anglija in Buri Angleži so torej Bure (da rabimo neparlamentaren izraz) prav pošteno opeharili. Dali so jim podpisati dokaj neugodne pogoje za predajo, z obljubo, da je ta listina le tako radi lepšega in da angleška vlada dovoli Barom velike večje ugodnosti, nego so one, ki so obsežene v omenjeni li-

stini. S pozo pravega oderuha, ki zatrjuje svoji žrtvi, da je nedolžen, češ, da je zakon, ki to zahteva in ne on, pa je se laj povedal angleški minister za kolonije, Chamberlain, burskim generalom, da: kar je sklenjeno in podpisano, se ne da več spremeniti. Bure je ta Chamberlainova izjava gotovo bolj poparila, nego svoječasni zanje neugodni konec južno afričanske vojne. Takrat so vsaj nekaj upali na angleško velikodušnost, ali sedaj so jim tudi ti slednji upi splavali po vodi. Mi smo že v času, ko so se v južni Afriki vršila mirovna pogajanja, izrazili bojazen, da imajo Angleži zavratne namene, in te naše slutnje so se žalibog, izpolnile. Angleži so Bure z lepimi obljubami privabili najprej na mirovna pogajanja, potem so jih pa premotili, da so podpisali skrajno neugodno mirovno pogodbo.

Neki Bur, ki je te dni prišel iz južne Afrike, je pripovedoval, da Buri nestrpno pričakujejo vspeha generalov na angleški vladi in da bodo silno razočarani, ko izvedo, da isti niso ničesar dosegli. Ogorčenje burskega naroda pa da se gotovo obrne tudi proti generalom, ki o sklepanju miru niso izposlovali zadostnih garancij. Iz teh dejstev da se torej sklepati, da so bili burski generali občudovanja vredni vojskovodje, ali — slabi diplomatje.

Tržaške vesti.

Včerašnji manifestacijski shod je dal v polni meri, česar smo pričakovali od njega, kar smo hoteli doseči. Lepše, veličastneje, impozantneje, ni moglo naše ljudstvo manifestirati svoje volje, svoje zahteve, svojega hrepenenja po sredstvih za izobrazbo, svoje zahteve po deležu na vseobčji kulturi.

Bila je to manifestacija, ki mora imponirati drugorodnim sodeželanom, a če bi naša lokalna vlada hotela prezirati tudi to manifestacijo, bi si sama napisala razžalostneje spričevalo, na podlagi katerega bi trebalo brezobzirnih, strogih obračunov! spričevalo, da ta vlada večine prebivalstva v pokrajini niti ne vpoštevata, da jej odreka vsako pravo do narodnega in kulturnega življenja.

Po svoji vesti lahko trdimo, da se je shoda udeležilo najmanj 7-8000 ljudi. A da prav uvažujemo to številko, treba pomisliti, da je ves dan lil dež, da je lil še ob 3. uri popoldne in da še po tretji uri niti razčunali nismo, da bo sploh možno obdržavati shod. Kaj bi še le bilo, da je bilo ves dan stalno lepo vreme! Veliki vrt družbinega zavoda bi bil gotovo premajhen. Od več strani se nam poroča namreč, da so se trune, ki so bile že na potu, vračale, ker se jim je reklo, da bo shod odložen.

Shoda se je udeležilo tudi kakih 100 socialistov, večinoma italijanskih, pod vodstvom sodrugov Kopača, Linhart, Dorbiča in Chiussija.

Vsi ti štirje gospodje so govorili in so se sicer principijelno izražali za šolo, ali vsako izjavo na to stran, ki bi nas mogla zadovoljiti, so obdajali s tolikimi klavzulami, da smo bili kmalu na čistm, da niso došli s prijateljskimi nameni. Prizaavamo, da sta se gg. Kopač in Chiussi prizadevala kolikor toliko, da bi napravila ugoden utis, ali Linhartov nastop je bil tak, da je kar na en mah porušil vsako dobro mnenje o namenih socialistov. Mi smo že videli mnogo vihar- nih shodov, ko so nasprotstvo hudo naletala eno ob drugo, ko so se iskrole ostrine govorniških polemik, ko so vskepevale strasti, ali tako odurnega, žaljivega govorniškega nastopa še nismo videli, kakoršen je bil včera Linhartov. Mnogokaj je dovoljenega, ali vsaj odpustljivega v političnih in strankarskih bojih, ali kar si je včera dovolil Linhart, to je presegalo vse meje, to je bila negacija najprimitivnejih oblik, veljavnih za občevarje med omikanimi ljudmi. V glavnem pa je bil narod ogorčen zato, ker se je te dni jasno pokazalo zavezništvo med socialistično stranko in gospodovalno italijansko stranko — skupno nastopanje s Hortisi, Rascovich in drugimi — buržoazijci. Ali g. Linhart naj nam veruje, da mi ne obžalujemo tega njegovega nastopa. O tem ga je mogel poučiti vihar ogorčenja, ki je vihral med tisoči slovenskih delavcev, so ga mogle poučiti neštete v jezi stiskane pesti, ki so se dvigale proti njemu. Ne vemo, kaj bi se bilo zgodilo, da niso naši prvaki mirili in čeč grozili razgretim masam. In da namen socialistov ni bil prijateljski, pričajo razne okoliščnosti. Izvzati so hoteli prepričati radi predsedništva, ko je bilo vendar jasno, da more in mora predse-

dovati le predsednik društva, ki je sklicalo shod in ki je tudi prevzelo vso odgovornost nasproti oblastim. Namen, preprečiti shod, pa je bil jasan, ko je Linhart pozival policijskega komisarja, »naj napravi red«, a še jasnejši je bil, ko so socialisti pred glasanjem o resolucijah začeli po laški peti delavsko pesem! To naj bi bilo zavelo naše ljudstvo do dejanja, katerim posledica naj bi bilo razpuščenje.

Ali naše mase so se vnovič pokazale uzorno disciplinarane, — namen socialistov se je izjalovil.

Od naše strani so govorili: Mandić, ki je splošno slikal pomen našega shoda, dr. Gregorin, ki je črtal zgodovino našega šolskega vprašanja in dr. Rybář, ki je tako temeljito pobil vse sofizme socialističnih govornikov, da je neprestano izžival viharje odobravanja in živio-klicev. Ko je završil so mu tisoči delavcev prirejali prisrčne ovacije.

Predložene resolucije — cesarju, ministrom Koerberju in Hartelnu ter političnemu društvu »Edinost«, ki je dobilo nalog, da se obrne do vseh slovanskih parlamentarnih klubov — so bile vsprejete neopisnim navdušenjem. Premagljiv je bil pogled na tisoče rok in — dežnikov, ki so mahali v zraku, na tisoče rok, ki so mahale z roboi in klobuki.

A ko je predsednik Mandić v svojem zaključnem govoru zaklical stentorskim, gromčim glasom: »ako ne pomore tudi ta današnji naš zastop, pojdemo na ulice« — tedaj pa je navstalo neopisno navdušenje med vsemi zborovalci. Od ust do ust razlašal se je silen odmev, roka se je vzdigovala za roko, širila so se junaška prsa delavcev — ves zbor je predstavljal samo eno telo, telo razjarjenih slovenskih očetov. Tako je govoril glas slovenskega ljudstva in ta glas je bil podoben gromenju iz nebes. Ne, temu, kar so zahtevali Slovenci v tem trenutku, ne more se ustaviti trajno nobena človeška moč.

Na shod je prišlo več brzojavnih pozdravov.

Ogorčenjem v duši in ob enem vznese- nih sre so jele mase zapuščati vrt. Prve mase so pevale »Hej Slovani«, notri vmes je kakih 50 socialistov pevalo delavsko himno v — »internacionalnem« laškem jeziku, a med poznejimi masami je zopet mogočno donela in gromela — naša pesem. Toliko je bilo teh množic, da so se napolnile vse bližnje ulice in še doli po sredini mesta je bilo poznati, da se je godilo nekaj nenavadnega.

In res se je godilo nekaj nenavadnega: bilo je to najznamenitejša narodno-politična manifestacija, kolikor so jih doživeli dosedaj tržaški Slovani!

Podrobneje poročalo pride.

Včerašnji manifestacijski shod je odposlal nastopne brzojavke:

Njegovo Veličanstvo

cesar Fran Josip I.

Dunaj.

Nad 6000 tržaških mestnih Slovencev, zbranih 14. t. m. na manifestacijskem shodu za slovenske šole v Trstu, izraža Vašemu Veličanstvu svojo udanost ter prosi Vaše Veličanstvo, da se svojo mogočno besedo pripomore zvestim tržaškim Slovincem do slovenske ljudske šole v mestu tržaškem, za katero se isti že 18 let brezuspešno bori.

Ekscelencia

ministerski predsednik Körber

Dunaj.

Nad 6000 tržaških mestnih Slovencev zbranih 14. t. m. na manifestacijskem shodu za slovenske šole v Trstu pozivlja Vašo ekscelenco, da ukrene, da se takoj reši utok, ki so ga 7. junija 1899. uložili slovenski starši v Trstu proti odloku c. k. namestništva tržaškega, s katerim je poslednje odbilo prošnjo za ustanovljenje slovenske ljudske šole v Trstu.

Jednako glaseča brzojavka je bila odposlana ministru za bogočastje in nauk, ekscelenci Hartelu.

Oziroma na včerašnji manifestacijski shod piše zadnji »Slovenski Narod«, zaključuje tozadevni daljši članek:

»Na tem shodu dokazuje slovenski narod vladi, da ona že od leta 1884. krši in prestopa državni temeljni zakon, dokaže jej, da je sramota za vsako vladno, če ona en narod neguje, nasprotnika njegovega pa stiska in tlači, in če se za to poslužuje celo tacihi sredstev, kakor v Trstu.

To bo odgovor vladi na njeno postopanje. Tržaški Slovenci niso imeli več drugega sredstva, nego to. Mi pa, krajski Slovenci, o tem ne smemo morda obdovodati veliko poštvalnost obmorskih Slovencev. Vsa Kranjskase mora faktično pridružiti tržaškim Slovincem in jim v tem težkem boju krepko nastraniti stati. Saj Trst za nas krajske Slovence ni brez vsacega pomena. Zakaj pa enkrat ne bi postal Trst slovensko trgovsko mesto? In zakaj ne bi Slovenci v osredju pomagali ustanoviti krepak slovenski živelj v Trstu? Pridružimo se torej tržaškim Slovincem ne samo v duhu, ampak s faktično pomočjo, z enakim manifestacijskim shodom! Manifestacijskemu shodu v nedeljo v Trstu pa želimo največ uspeha.

Zadnji »Slovenec« piše:

»900 slovenskih otrok nima v Trstu srednjih šol, 5360 tržaških slovenskih otrok nima ljudskih šol! Ni-li to najbolj dokaz, kake pravice uživajo tržaški Slovenci? Na eni strani deli jim pravice slavna vlada, na drugi strani pa preslavni laški magistrat. V svečanem nastopu hočejo Tržanjanje v nedeljo pokazati, da si ne pustijo več krasti svojih otrok od nikogar. Tudi slovenski otrok mora smeti v šoli Boga moliti v materinem jeziku v naši Avstriji!«

Na drugem mestu pa:

»Tržaški Slovenci hočejo jutri popoldne ob 4. uri na vrtu družbe sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu javno dokazati, da še živi čvrst slovenski rod ob Adriji, da sestoji hrabra in neustrašena straža na braniku prastare svoje rodnice zemlje proti dušmaninam, ki zasajajo svoje grabeljive kremplje v živo telo naroda slovenskega in države same. Pred vso javnostjo hočejo ožigosati neznosne razmere, v katerih morajo živeti cesarju in državi zvesti državljani, izročeni na milost in nemilost oholim nasprotnikom. Za slovensko mladino zahtevajo slovenskih šol že leta in leta, ravnopravnost hočejo s sodeželanami drugih narodnostij. Pravico zahtevajo, katero jim odreka gospodujoča, večinoma — priseljenska klika. Merodajnim krogom morajo iznova klicati v spomin, da so in hočejo ostati v Avstriji, toda kakor ravnopravni sodeželanji. V duhu bomo jutri zbrani s slovenskimi trpinji, ko bodo glasno in jasno zahtevali ljudstvu pravico in izobrazbo! Naprej slovenska straža v boju za sveto pravdo!«

»Süddeutsche Presse« piše: Mi štajerski Slovenci se čutimo solidarne s tržaškimi Slovenci v njih zahtevah in pritožbah. Zato pozivljamo tudi naše državne poslance, naj stvar tržaških Slovencev v sprejmo za svojo. Za sveta naša prava se ne smemo boriti po kronovinah, ampak skupno. Za jutranji shod pošiljamo mi štajerski Slovenci našim tlačenim bratom v Trstu najbolj prijateljske pozdrave ter želimo njihovi prireditelji najboljšega uspeha.

Protestni shod proti listu »Sole«. Včeraj ob pol uri popoldne so italijanski socialisti sklicali shod v gledališču »Politeama«. Na plakatih pa niso vabili sodrugov, ampak »cittadini«. To si moramo dobro zapomniti, ker je preznačilno za razmerje med italijanskimi socialisti in laško gospodovalno stranko. Shodu je predsedoval socialista Oliva, poročal pa je Pittoni, ki je obžaloval, da oblast noče za tretjo listo »Sole«, napadal »Elinost« in predlagal resolucijo, naperjeno proti listu »Sole«. Razprave so se udeležili Kopač, Dorčić, Linhart, Prister in Zolia. Kopač je govoril slovenski, Linhart nemški, ostali govorniki pa italijanski. Socialistov z laškimi kamoristi vred bilo je v gledališču vsega skupaj kakih poldrugi tisoč ljudi. Nikoli ne bi bili mislili, da laški socialisti palejo tako nizko, da bodo za svoje shode potrebovali pomoč laške kamore.

Poziv. Tekom minolega tedna in na včerajšnjem protestnem shodu se je razdelilo 10.000 povabil. Ta povabila imajo na drugi strani rubrike, katere saj bi izpolnili oni očetje, oziroma njihovi namestniki, ki imajo otroke, godne za šolo (od 6 do 14 leta). Ti listki veljajo le za mesto in za one kraje v okolici, kjer še nimajo slovenskih šol.

Kedor še ni vrnil takega popisnega listka, naj to stori v teku tega tedna, in sicer naj se ti listki prinesejo ali dopošljejo v »Delavsko podporno društvo« ulica Molin piccolo 1, v »Tržaško podporno in bralno

društvo« ulica Stadion 19, ali v slov. šolo pri Sv. Jakobu (postrežnici).

Kedor nima še takega listka in ima otroke, godne za šolo, naj se obrne na imenovane kraje, kjer mu bo postreženo. Vse zavedne narodne kroge pa prosimo, naj delajo na to, da čim več možno širijo povabila.

Naši zastopniki pred škofom. Minoli teden so se predstavili naši slovenski deželni poslanci novemu škofu, prevzvišenemu monsignoru Naglu, pod vodstvom poslanca Ivana Goriupa kakor predsednika slovenske deželnozborske delegacije, kateri poslednji je nagovoril vladiko v slovenskem jeziku. V svojem nagovoru, v katerem je naglašal, da so prišli vladiko pozdravit kakor slovenski mestni zastopniki, je polagal gosp. Goriup prevzvišenemu na srce, naj bo dober in pravičen pastir slovenskemu narodu v Trstu, ki, četudi reven po večini, vendar sestavlja znaten del prebivalstva mesta tržaškega.

Prevzvišeni je na ta nagovor odgovoril v pravilni slovensčini, da ga veseli, da so slovenski mestni zastopniki prišli pozdravit svojega višega pastirja ter da se jim lepo zahvaljuje za to. Nadaljeval je izjavil, da se za sedaj še ne more spuščati v daljši slovenski pogovor, ker ni še popolnoma vešč slovenskemu jeziku, da pa upa, da bo mogel v kratkem času razgovarjati se v tem jeziku. To poslednjo izjavo je podal g. škof v nemškem jeziku, v katerem se je vršil tudi nadaljni pogovor. V tem pogovoru je vladika še izjavil, da ga je veselilo, ko je videl na intronizaciji slovenske zastopnike, kar smatra za dobro znamenje gledé bodočih odnosov med njim in Slovenci. Izjavil je še, da prosi slovenske zastopnike, naj se v vsakem vprašanju zaupno in odkritosrčno obrnejo naravnost do njega ter da bo tudi on vedno odkritosrčen proti njim. Poslanstvo njegovo daje poslanstvo miru in pravičnosti protivsem ter da je in ostane njegovo načelo: »Sum cui que«! (Vsakemu svoje.)

Ko je še g. Goriup predstavil posamične svetovale, poslovi so se isti od gospoda vladike.

Zelo redka prikazen. Prejeli smo: Včeraj smo imeli priliko govoriti z nekim tržaškim laškim socializmom. Ta mož je bil prvi, ki je v laškem jeziku izjavil, da občina oziroma vlada mora dati Slovincem 3 (reci tri) slovenske šole v mestu Trstu!

Do sedaj smo bili vajeni slišati le, da naj se Slovenci, ako hočejo imeti slovenske šole, podajo v Ljubljano, ker v Trstu da ne pride in ne sme priti nikdar, do tega, da bi Slovenci imeli svoje šole!

Tako so govorili »liberalci«, tako »konzervativci« in isto tako socialisti. Nam ni znano, koliko laških socialistov soglašajo zgoraj omenjenim, zadovoljni pa smo, da smo po tolikih bojih za slovensko šolo naleteli na prvega Italijana, ki priznava potrebo slov. šol v Trstu!

Mi nismo nikdar sovražili naših laških sodeželanov zato, ker so Lahi. Le zavračali smo jih, ker smo bili sovraženi! Ako pa oni premenijo svoje sovraštvo v gori označenem zmislu, je gotovo, da si podamo roke v obrambo pred skupnim tujim sovragom.

Mi narodni delavci ostanemo, kar smo bili in kar smo (namreč narodni), a bomo v delavskih vprašanjih postopali složno s pošteimi sodeželanji.

V popolnilo. Piše se nam: Da ne bo zamere, prosimo objavite, da je bilo na pogrebu blagopokojnega Ivana Nabergoja, zraven že omenjenih gospodov, tudi precejšnje število narodnih delavcev iz mesta. V prvi vrsti so se odlikovali pekovski pomočniki, katerih je bilo kakih 20.

(Od vnanjih gostov moramo posebno navesti še g. župana iz Materije, Gašparja Kasteleca, čegar ime je bilo obseženo v poročilu, a je izostalo po neljubi pomoti v tiskarni. Op. ured.)

Županom v Boveu mesto umrlega g. Matije Jonko je bil izvoljen g. Šulin, urar v Boveu.

Družbina šola pri sv. Jakobu. Šolska maša na družbino šoli sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu bo jutri v torek ob 7. uri v župni cerkvi.

Porotne razprave. Danes zjutraj je bil pred tukajšnjim porotnim sodiščem obtožene Fran Erežoj spoznan krivim, da je dne 14. aprila t. l. ubil v Lonjerju Tomaža Semeniča. Sodni dvor ga je na podlagi verdikta porotnikov obsodil na 7-letno ječo in na izplače-

vanje mesečnih 24 kron udovi po pokojnem Semeniču za vzdrževanje otrok.

Težka nesreča. Voz električnega tramvaja zadel je včeraj ob 7. uri tričetrt zjutraj pred lekarno Leitenburg (vogel ulice Rossetti in Stadion) v 66-letno Marijo Pipan s Trstenika in jo podrl na tla. O padcu se je žena tako močno pobila po glavi, da je že ob 5. uri in tričetrt popoldne umrla v mestni bolnišnici, kamor so jo bili prenesli po dogodivši se nesreči. Na vozu električnega tramvaja, ki je zadel ob ženo, bila sta zavirač Žitko in sprevodnik Brajnič. Po izpovedbi prič, ki so se vozile v dotičnem vozu, pa Žitko ni kriv, da se je dogodila nesreča, ker je večkrat in pravočasno zvonil in potem, ko se žena kljub temu ni oddaljila s tira, tudi ustavil voz z električno zavoro; vendar je voz prej zadel v ženo, nego se je ustavil.

Dražbe promičnin. V torek, dne 16. sept. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled sardbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe promičnin: Opčina 199, bicikl in kamen, ulica Nuova 31, kovaška oprema; ulica Naval 1, hišna oprava; ulica Raffineria 3, konj; ulica Acquedotto 45 A, mizarske klopi in stolice; ulice delle Acque 9, stroj za neugašujočo luč; ulica del Vento 9, hišna oprava; ulica Castaldi 3, hišna oprava; ulica dell' Olmo 14, mizarska klop, les in drugo; ulica Maddonnina 13, steklo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplo in ob 7. uri zjutraj 20.— ob 2. uri popoldne 19.5 C.— Tlakomer ob 7. uri zjutraj 750.— Danes plima ob 8.47 predp. in ob 8.8 pop.; oseka ob 2.28 predpoludna in ob 1.42 popoldna.

Društvene vesti.

Vstopnino na veselici zavoda sv. Nikolaja so preplačali sledeči gospodje in gospe:

Dr. Dolenc 60 st., Bančević M. 30 st., Matko Mandič 1 K, J. Mandič 20 st., Z. Dolinar, prof. Gomiljšak, Smid, Anton Mikelič, Marija Drašek, Josip Prunk, Josipina Vidmar, M. Kerševani, N. N., N. N., Gulin, Vidmar, Martin, Stemberger Ante, N. N., Vrabec in Zink vsi po 60 st., pevski zbor sv. Cirila in Metodija 9 K 20 st., Vrabec 20 st., Kobau 40 st., Vitez Josip 20 st., Marija Žitnik 2 K, Wartbühler 80 st., dr. Mandič 2 K, Zwitter 40 st., Starasinič 20 st., Babič 40 st., Čelan 1 K, Josip Muha 20 st., Jerič Josip 40 st., Tavčar 1 K 60 st., Kocijančič 1 K, Kreševič 20 st., Lah 20 st., Čevna 40 st., Vatovec poslanec 5 K, Ivana Lah 20 st., Guštin kapelan 2 K, Furlan A. 5 K, Zobeč Ivan 1 K, Pegan 40 st., Švagel 40 st., Žitko Ante 1 K 60 st., Zlobeč Ante 40 st., Gregorič Josip 40 st., Mici Kokalj 2 K, Cerkvenik 10 st., Zlobeč 10 st., Volk 20 st., N. N. 1 K, B. B. 20 st., dr. Gregorin 4 K 60 st., Dežman 1 K 20 st., Zink, kapelan 1 K 60 st., Goljevšček Antonija 3 krone.

Tombola na Opčinah. Tombola, ki se je imela vršiti včeraj popoldne na Opčinah na korist tamošnje zavarovalnice za govejo živino, se je radi slabega vremena preložila na prihodnjo nedeljo.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Tinjana nam pišejo: Pazinsko-motovski Karnjeli in šarenjaki so se spustili v volilno borbo pod geslom: Vsi za Venčeslava Crismanicha! Ta Crismanich je bil še nedavno temu Križmanič, čestit naš rodoljub, ali se je dal od Karnjelov premotiti in zaslepit s tem, da postane proti Šime D faru župan v Tinjanu.

Tega novopečenega Crismanicha treba že predstaviti našemu svečenstvu in našim samostanom po Kranjskem, kamor pošilja svoje vino in kjer se ponaša kakor Hrvat, kakor dober katolik, v resnici pa je naroden odpadnik v službi najhujih liberalcev — italijanske gospode.

Radi tega prosimo druge slovenske novine, da tudi one predstavijo v pravi luči tega našega novopečenega — Crismanicha.

× V Opatiji je bilo od 1. septembra 1902 pa do včetega 10. septembra 1902 9370 oseb. Od 4. septembra 1902 do včetega 10. septembra 1902 je prirastlo 676 oseb. Dne 10. septembra je bilo navzočih 1639 oseb.

× Zahvala. Odbor narodne čitalnice v Kanalu izvršuje prijetno dolžnost s tem, da izreka iskreno zahvalo vsem činiteljem, ki so

pripomogli, da se je slavnost 35-letnice narodne čitalnice dne 7. t. m. toli sijajno in častno izvršila.

Zahvaljujemo se sokolskim društvom, katere so telovadila divno, pevskim društvom, ki so pevala nebeško, tamburaškim zborom, ki so udarjali prekrasno, gospodu govorniku dr. R. Gruntarju, ki je govoril toli prepričevalno, da ne sme izostati vspeh, če je le še nekaj narodnega čuta v našem ljudstvu.

Zahvaljujemo se nadalje vsem drugim društvom in cenjenim gostom, katerih navzočnost je v toliki meri povečevala našo slavnost.

Zahvaljujemo se domačima pevovodjema, gg. županu M. Zegu in nadučitelju Al. Verču, ki sta se trudila za domačima pevskega zboroma in ju tako izborna izvežbala. Hvala g. vitezu Fr. Malniču za prepuščeni veselični prostor. Zahvaljujemo se slavnemu kanalskemu starešinstvu, ki nas je vsestransko podpiralo.

Zahvaljujemo se gasilnemu društvu v Kanalu za naporno sodelovanje, domačemu tamburaškemu zboru, sploh vsem domačinom za sodelovanje in pomoč in koncem — dulec in fundo — našemu vrlemu ženstvu in istega odboru, katero je pokazalo, kaj se doseže s skupnim delom nežnih rok ter glasov, in v katero naj se ugledajo rojakinje širom domovine.

Iskrena hvala vsem, vsem, in z zahvalo združujemo željo, da bi narodna misel prodirala v čimdalje širše kroge našega dragega nam naroda.

Kanal, dne 14. septembra 1902.

ODBOR

narodne čitalnice v Kanalu.

Književnost in umetnost.

II. slovenska umetniška razstava se torej odpre 20. t. m. v »Narodnem domu« v Ljubljani. Te dni se začne z opremljevanjem in prirejanjem velike dvorane. Doslej je priglasenih 187 del (slik, kipov in relief). Jury se snide 15. in 16. t. m. Arrangemen izvrše ljubljanski slikarji sami. V kratkem izidejo lepaki. Izda se tudi katalog. Razen razstavljalcev, ki so znani že s I. umetniške razstave, se udeležijo II. razstave tudi nekaj novih in mlajših umetnikov in umetnic.

Razstava bo v veliki zgornji dvorani »Narodnega doma« in pa v stranskih prostorih, kajti privedateljem je na tem, da se kolikor mogoče tudi na zunaj okusno in fino aranžira in da je tudi lokal primeren in lep. Letošnja razstava gotovo ne bo zastajala za prvo razstavo l. 1900 in vse, kar bo razstavljenega, bodo najnovejši umotvori slovenskega čopiča in dleta. Priprave se vrše zelo pridno in odbor ne štedi z denarjem ne s (Dalje na IV. strani.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidarnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: Via Teza, vogal Via Limitanea	ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (Solako poslopje) In Via Riberge št. 21
--	--

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, srazel in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIKI ZASTAVI IN FRANKO

Predmeti postavio se na pa obrod ali železnico franco.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

trudom in hoče pred vsem, da bo prireditel tudi imponantna. Upamo in mislimo, da, kakor se je zanimalo za prvo razstavo vse slovenstvo, da se ravno tako sedaj zdravijo rojaki po vsej Sloveniji in prihitijo v bram slovenskih modrie.

Brzojavna poročila.

Za vsenčilišče v Trstu.

TRIDENT 15. (B) Včeraj se je vršil tu 9. kongres društva »Studenti Trentini«, ki je razpravljal tudi vprašanje laškega vseučilišča v Trstu ter je vsprejel tozadevno resolucijo. Popoldne so v mestnem parku ob veliki udeležbi liberalnih in socialističnih društev razkrili poprsje darvinista, prof. Canestrinija.

6. državni gimnazij v Lovu.

LVOV 14. (B) Z najvišim odlokom od dne 11. avgusta je dovoljeno, da se s septembrom 1902 v Lovu tvori šesti državni gimnazij s polskim učenim jezikom.

† Grof Karol Dzieduszycki.

LVOV 15. (B) V Stryju je umrl včeraj državni poslanec, grof Karol Dzieduszycki.

Grozen čin blaznenca.

MALAGA 15. (B) Neki orožnik je zblaznel nenadoma in je usmrtil streljanjem iz puške 7 oseb, ranil pa pet. Tovariši njegovi so bili prisiljeni ustreliti ga.

Za samostojno carinarsko območje.

DEBREČIN 15. (O. B.) Shod trgovinskih zbornic je vsprejel resolucijo, ki pravi, naj se samostojno carinarsko območje ustanovi že l. 1907.

Perzijski šah.

PARIZ 14. (B) Šah je predpoldne odpotoval na Rusko. Polkovniku Batsille, ki je mesto predsednika Loubea došel na kolodvor, se je zshvalil šah na pristnem vsprejemu, prirejenem mu v Franciji. Množica, zbrana pred kolodvorom, je prirejela šahu žvahnje ovacije.

Avstrijski ribarski shod.

DUNAJ 15. (B) Avstrijski ribarski shod je bil včeraj zaključen.

VII. kongres avstrijskih vinogradnikov.

KREMS 15. (B) Včeraj so otvorili tu sedmi kongres vinogradnikov o veliki udeležbi odposlancev iz vinorodnih kronovin in mnogih državnih poslancev.

Loterijske številke, izžrebane dne 13. septembra:

Gradec	11	31	2	19	76
Dunaj	63	42	9	67	31

Dva praktikanta in en težak

se vsprejmejo v manifik. novo trgovino. Praktikanta morata imeti vsaj dva razreda srednjih šol in veselje za trgovino. Prednost imajo okoličani iz boljših hiš. Poblizje informacije se dobivajo v našem upravnistvu.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TEST (via Giuliani li) — BARKOVJE (zraven pokopališča)

Izvršuje vsakovrstna in najfinejša ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).
Žage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.

Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

Nova prodajalnica usnja

Podpisani javlja slavnemu občinstvu — v prvi vrsti pa čevljarjem v mestu, okolici in na deželi, da je odprl v ulici Arcata št. 4 novo prodajalnico vsakovrstnega usnja kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih predmetov po zuernih cenah.

Udani

Tavčar Josip.

ZAHVALA.

Podpisane rodbine se zahvaljujejo iz dna srca vsem onim blagim dušam, ki so jim med boleznijo in povodom smrti njih nepozabnega očeta, oziroma starega očeta, tasta, brata, svaka, gospoda

Ivana Nabergoja

izražali svoje sočutje, oziroma spremili dragega pokojnika k večnemu počitku.

Izlasti pa se zahvaljujejo gg. državnim in deželnim poslancem, posebej še gg. poslancema d. ru Andreju Ferjančiču in prof. M. Mandiču na nagrobnih govorih, segajočih v dno duše; dalje sl. političnemu društvu »Edinost«, sl. posojilnici in hranilnici v Trstu, družini Tarman-Treo, rodbini André z Nabrežine in sl. pevskemu društvu »Zvon« in »Hajdrih« za podarjene krasne vence; potem prečastiti duhovščini, gg. učiteljem, sl. pevskim društvom »Hajdrih«, »Zarja«, »Adrija« za milo petje; deputacijam vseh družih društev; vsem onim milim prijateljem in odličnim osebam, ki so prihiteli od daleč, da pok. prijatelju izkažejo zadnjo ljubav; gg. Jakobu Štoki in Davorinu Lukši, ki sta toli lepo skrbela za red; posebej hvaležni smo dragim sovaščanom, ki so v znak žalosti razobesili zastave; in slednjič vsem vsem, ki so na toli ganljiv način počastili spomin pokojnika in ga spremili k večnemu počitku, nam pa s tem dajali najizdatnejo tolažbo v teh težkih urah. Bog sam poplačaj vsem!

NA PROSEKU, 14. septembra 1902.

Rodbine Nabergoj-Nachtigal-Dolenc-Rupel.

Izabela Toroš

Anton Toroš

poročena.

Kamnik

dne 15. septembra 1902.

Trst.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi v misli gesla: Svoji k svojim!

„VERITAS“

koncesijonirana pisarna za trgovske informacije

Centrala:

Squero nuovo 13, II. TRST Squero nuovo 13, II.

Telefon št. 845. Telefon št. 845.

Prospekti brezplačno in poštne prosti.

««««« Zastopstvo v celostnih svetla. «««««

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPEGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

Danes zvečer

se odpre nova trgovina na drobno

Peter Klansich

Piazza Nuova (Gadola) št. 1, zraven bukarne Chiopris.

Specijalitete:

Platenine in bombaževine za opravo nevestam.

Edini zastop se zalogo za Trst, Goriško, Reko, Istro in Dalmacijo

TOVARN ZA PLATNO IN PRTE v COURTRAI, FIANDRIJA (BELGIJA).

Iskro Bambič,

Angela Labrončič.

poročena.

Trst, dne 14. septembra 1902.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za čezdo: za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica delle Acque 12.
Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1.
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) »Meteor« in vse druge priprave za plinovo luč »Auer«.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavnaro »Commercio« kjer je shajališče Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe
karna in sladničarna
več kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom.

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonialij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Spoštovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

„Andemo de Franz“
kréma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 40 kr.
Črna istrska . . . „ 36 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 32 kr.
Črna istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.